

ŽELEZNIČNÝ SEMAFOR

✧ MESAČNÍK ZAMESTNANCOV ŽELEZNÍC SLOVENSKEJ REPUBLIKY

✧ 31. ROČNÍK | MAREC 2023

Tematicky pestré porady vedenia

Každý mesiac sa vedenie Železníc Slovenskej republiky stretáva na poradách vedenia, kde sa prerokúvajú najrôznejšie témy, ktoré sa týkajú železníc. Tohtomesačné sa venovali zmene v preprave železničnej pošty, ale aj schvaľovaniu Správy o stave bezpečnosti, ktorej výsledky si môžete prečítať na ďalších stranách.

AUTOR: Ria Feik Achbergerová

BRATISLAVA — Na ostatných rokovaníach vedenia Železníc Slovenskej republiky boli prerokovávané návrhy riešenia na zabezpečenie prepravy železničnej pošty. Pre zamestnancov bol vydaný hromadný mail za účelom informovať zamestnancov o ukončení prepravy poštových zásielok železničnou poštou k 31. máju 2023 a zároveň o alternatívnej možnosti — službe „zberné jazdy“. Následne bola pripravená požiadavka na obstaranie a zadávacie podmienky na obstaranie služby.

Vedeniu bola predložená aj Správa o stave bezpečnosti železničnej dopravy, bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, ochrany pred požiarom a ochrany životného prostredia na sieti ŽSR za rok 2022. Správa sa predkladá v zmysle ustanovenia článku 262 predpisu ŽSR Z 17 Nehody a mimoriadne udalosti a je spracovaná na podklade analytického rozboru nehodovosti, pracovnej úrazovosti, požiarovosti a ochrany životného prostredia podľa poznatkov z kontrolnej činnosti, vykonávanej zamestnancami Odboru bezpečnosti a inšpekcie GR ŽSR a z podkladov Odboru riadenia ľudských zdrojov GR ŽSR.

Generálny riaditeľ vzal na vedomie Návrh riešenia odstraňovania nedostatkov zistených pri komplexných previerkach na pracoviskách zamestnancov ŽSR, ktoré boli zistené komplexnými previerkami na pracoviskách zamestnancov ŽSR a obsahujú návrh následného systémového riešenia. Zároveň uložil zabezpečiť návrh a uvedenie do prevádzky centrálného systému sledovania výsledkov komplexných previerok na pracoviskách zamestnancov ŽSR, ako aj zabezpečiť finančné krytie pre 69 vybraných nedostatkov.

Vedeniu bola predložená aj Správa z návrhu budúceho stavu (NBS) projektu Nastavenie interných podmienok pre maximalizáciu externých tržieb ŽSR (mimo hlavnej činnosti), ktorá bola vedením schválená.

V zmysle Štatútu interného auditu ŽSR a v súlade s medzinárodným štandardom na výkon interného auditu č. 2060 — podávanie správ vedeniu spoločnosti bolo spracované Hodnotenie plánu auditov a kontrol k 31. decembru 2022. V hodnotenom období bolo realizovaných 12 akcií, v ktorých bolo sformulovaných spolu 13 opatrení a 58 odporúčaní. V roku 2022 bola vykonaná kontrola NKÚ, ktorej výsledkom bolo prijatie 4 opatrení (z kontroly nevyplynul pre ŽSR žiaden finančný postih), finančná kontrola MDV SR na mieste, ktorej výsledkom bolo prijatie 4 opatrení a štátny dozor nad verejnou prácou MDV SR s výsledkom prijatia 1 opatrenia. Zároveň bola zabezpečovaná súčinnosť pri výkone 2 vládnych auditov MF SR, z ktorých vyplýva, že najväčší podiel na sťažnostiach ŽSR majú sťažnosti týkajúce sa osobnej prepravy — 159 podaní (meškanie vlakov, zastavenie/vypravovanie vlakov, informovanie cestujúcej verejnosti), kultúry cestovania — 116 podaní a správania sa zamestnancov — 31 podaní.

Vedenie sa oboznámilo aj s aktuálnym stavom prevodu vlastníctva zdravotníckych zariadení v správe ŽSR a s priebehom rokovaní o predĺžení obdobia nájmu. V prípade odpredaja Železničnej nemocnice s poliklinikou Košice bude odpredaj pokračovať na základe rozhodnutia Správnej rady ŽSR. Odpredaj Železničnej nemocnice s poliklinikou Bratislava je naďalej pozastavený.

Stretnutie emeritných generálnych riaditeľov

Posledný februárový deň sa v hoteli Matyšák uskutočnilo stretnutie emeritných generálnych riaditeľov, ktorí pôsobili na postoch generálnych riaditeľov od roku 1974. Na stretnutí sa zúčastnila väčšina bývalých riaditeľov a súčasní námestníci generálneho riaditeľa.

AUTOR: (red), SNÍMKA: Ondrej Mlynka

BRATISLAVA — Súčasný GR Miloslav Havrila všetkých na stretnutí privítal a oboznámil ich s aktuálnymi projektami, ktoré majú Železnice Slovenskej republiky v realizácii (napr. Uzol Žilina, modernizácia Poprad — Lučivná, bratislavské TIOP-y). Na stretnutí sa prebralo aj zhodnotenie a fungovanie železníc za posledných 40 rokov, pričom všetci sa zhodli, že železnice by si zaslúžili väčšiu úctu a najmä väčšie dotácie v rámci financovania.

1995

Milan Chúpek

1997

Michal Lazar

2002

Ladislav Saxa

2006

Milan Solárik

Dalibor Zelený

2010

Vladimír Ľupták

2015

Dušan Šefčík

2018

Juraj Tkáč

2020

Miloslav Havrila

1974

Ján Záhorský

1986

Vladimír Oravec

1988

Andrej Egyed

1993

Albert Vereš

1996

Bartolomej Sinai

1998

Andrej Egyed

2003

Štefan Hlinka

Roman Veselka

2008

Štefan Hlinka

2012

Štefan Hlinka

2016

Tibor Šimoni

Miroslav Kocák

Martin Erdőssy

2019

Igor Polák

Vyšší počet nehôd aj požiarov

Železnice Slovenskej republiky (ŽSR) z pozície manažéra železničnej infraštruktúry za rok 2022 evidujú 534 udalostí. Vyplýva to zo Správy o stave bezpečnosti železničnej dopravy, bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, ochrany pred požiarom a ochrany životného prostredia v sieti ŽSR za rok 2022, ktorú každoročne predkladá Odbor bezpečnosti a inšpekcie GR ŽSR.

AUTOR: Denis Dymo

BRATISLAVA — „ŽSR zaznamenali 96 vážnych nehôd, 101 menších nehôd a 117 incidentov. Z celkovej vzniknutej škody vyčíslenej vo výške 9 106 462 € pri týchto udalostiach dosiahla škoda na zariadeniach ŽSR výšku 772 607 €. ŽSR dlhodobo apelujú na ľudí, aby si v priestoroch železničných tratí dávali veľký pozor, čo prispieva aj k menšiemu počtu nehôd. Pri zistení akéhokoľvek podozrivého konania či pohybu osôb v priechodnom priereze koľají treba kontaktovať políciu,“ uviedol generálny riaditeľ ŽSR Miloslav Havrila.

V kategórii „Nehoda na priecestí“ bolo zaznamenaných celkovo 29 nehôd. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím je to pokles o 3 nehody. Zodpovednosť za vznik týchto udalostí bola vo všetkých prípadoch pripísaná užívateľom železničných priecestí, t. j. vodičom, cyklistom alebo chodcom. Pri nehodách na priecestiach boli usmrtené 2 osoby (o 10 osôb menej ako v predchádzajúcom období) a ťažko zranených bolo 9 osôb (o 5 osôb menej ako v predchádzajúcom období). Na pasívnych priecestiach zabezpečených dopravnými značkami sme zaevidovali 7 nehôd, na aktívne zabezpečených priecestiach spolu 22 nehôd. Všetky poškodenia, ku ktorým došlo na priecestiach v roku 2022, boli vyčíslené

vo výške 158 846 €. Zahŕňajú aj cestné dopravné nehody na priecestiach a poškodenia zo strany užívateľov priecestia, t. j. zlomené závorové rahná, poškodený výstražník, poškodená výplň priecestnej konštrukcie a podobne, pričom ku dňu vydania tejto správy niektoré škody ešte neboli vyčíslené ako konečné.

V roku 2022 vzniklo na železničných dráhach a v objektoch prevádzkovaných ŽSR 120 vlastných požiarov ŽSR, 2 požiare v objektoch a priestoroch ŽSR v ekonomickom prenájme iným právnickým osobám a fyzickým osobám — podnikateľom a 43 požiarov vzniklo zmluvným dopravcom. Počet vlastných požiarov sa oproti roku 2021 zvýšil o 48 požiarov, celkovo je to aj najvyšší počet za uplynulé päťročné obdobie. Tento nárast bol do veľkej miery ovplyvnený teplým a suchým počasím, ktoré malo za následok zvýšenie počtu požiarov suchých trávnatých porastov, čo sa negatívne odrazilo na štatistických údajoch. Najčastejšími požiarom boli požiare suchých porastov v ochrannom pásme dráhy, kde bolo zaznamenaných spolu 85 požiarov. V 13 prípadoch vznikla škoda vyčíslená vo výške 87 857 €, čo je o 13 464 € viac v porovnaní s minulým rokom a zároveň je to tretia najvyššia škoda v sledovanom období uplynulých 5 rokov.

36
vážnych nehôd v roku 2022.
O 16 viac ako v roku 2021.

29
nehôd na priecestiach
v správe ŽSR. V porovnaní
s predchádzajúcim obdobím je
to pokles o 3 nehody.

101
menších nehôd, teda o 20 viac
ako minulý rok.

2
usmrtené osoby pri nehodách na
priecestiach, t. j. o 10 osôb menej
ako v predchádzajúcom období.

117
incidentov za rok 2022.

20
nehôd na priecestiach so
svetelným zabezpečovacím
zariadením bez závor.

100%
zodpovednosti za vznik nehôd
na priecestiach bolo pripísaných
vodičom, cyklistom alebo
chodcom.

120
vlastných požiarov ŽSR. Oproti
roku 2021 je to o 48 viac. Ide
o najvyšší počet za uplynulé
päťročné obdobie.

35
požiarov suchých porastov v
ochrannom pásme dráhy. Ide
o najčastejšiu skupinu požiarov.

772
tisíc eur je škoda na zariadeniach
ŽSR, ktorá vznikla pri vážnych
nehodách, menších nehodách
a incidentoch.

Správa majetku pripravuje predaj nepotrebného majetku

Keď sa povie Správa majetku, každý si hneď vybaví budovu, priestory, ktoré využíva, resp. tepelný komfort v zime, a čím ďalej aj v lete. Ale Správa majetku zabezpečuje aj ďalšie procesy. Jedným z nich je identifikácia nepotrebného majetku a jeho kapitalizácia formou prenájmu alebo predaja. Označenie majetku za nepotrebný má svoje presne stanovené pravidlá.

AUTOR: Dušan Ševčík

BRATISLAVA — Celý proces predaja je časovo náročný, čo si viacerí železničiar, ale aj neželezničiar, vyskúšali v praxi pri odkupe záhrad, garáží alebo bytov. Čo je za tým? Najskôr zázračné slovíčko klasifikácia majetku. Je to samostatný administratívny proces, ktorým sa začína každý predaj alebo prenájom. Majetok štátu je veľmi tvrdo držaný pravidlami, čo sa prejavuje aj v administrácii.

Najskôr sú oslovení správcovia majetku (oblastné riaditeľstvá, železničné telekomunikácie, energetika), a najmä odbory GR ŽSR „investorský“, „expertízy“ a „krízový“. Od nich dostávame (ne)súhlas s aktivitou a podmienky, za ktorých je predaj možný. Odbory GR ŽSR posudzujú majetok z pohľadu územných a investičných plánov železníc. Tu treba povedať, že počet žiadostí Správy majetku v posledných mesiacoch významne vzrástol, a tiež tlak na zamestnancov, najmä oblastných riaditeľstiev. Tí nedisponujú samostatnými pozíciami na „klasifikáciu“, a riešia ju popri líniovej práci. Podstatou je definovať priebeh káblových vedení (OZT a EE) a zariadení, potrebu využívania vlastnými zložkami, dopravcami, rezervovanie majetku pre budúce investičné aktivity.

Vo väčšine prípadov je potrebná následná činnosť geodetov a katastrálneho konania. Označenie priebehu vedení na katastrálnej mape treba preniesť do geodetického zamerania, aby bolo možné pri predaji zabezpečiť práva na odpredávanom pozemku formou zriadenia vecného bremena. Mnohokrát je potrebné pozemkovú parcelu rozčleniť (najčastejší prípad), a teda zasa práca geodeta. Spracovanie geometrického plánu, jeho overenie hlavným geodetom ŽSR a následné katastrálne

konanie (jeho zápis v katastri), je tiež administratívne náročný proces. Ten je už však závislý od možností a kapacít jednotlivých katastrov. Súbežne s týmto procesom sa koná preverovanie vlastníctva majetku v železničnej knihe alebo pozemkových knihách katastrov.

Táto časť procesu trvá od 6 do 12 mesiacov, pri komplexnejších prípadoch aj dlhšie. Po zvládnutí tohto procesu prichádza na rad zabezpečenie znaleckého posudku, následný schvaľovací proces predajnej ceny, ponukového konania cestou realitných portálov, schvaľovanie predaja ministrom dopravy, schvaľovanie a podpisovanie kúpnej zmluvy, fakturácia. Proces sa končí návrhom na vklad majetku do katastra nehnuteľností (pre kupujúceho), vyradovacím procesom majetku a účtovaním o ňom (vyradenie a výnos z predaja). Táto časť procesu trvá od 4 do 7 mesiacov, pri predaji väčšieho rozsahu majetku aj dlhšie.

Zväčša sú teda výsledky prípravnej práce vidieť s odstupom min. 1 roku a je za nimi veľké množstvo administratívy. Hlavne v prípade rôznych náhľadov na potrebu majetku pre prevádzku ŽI či blokácia majetku pre budúce investičné aktivity sa často prehodnocujú a bližšie parametrujú. To sa prejavuje v predĺžení času na riešenie, ale mnohokrát v následných výnosoch z predaja.

Tento proces sa administroval aj v prípade železničných polikliník, kde sa navyše realizovali aj ďalšie úkony, napr. zabezpečenie dodatočných cenových analýz, energetického certifikátu, vyhotovenie komplexného úložiska dát pre uchádzačov (projekty, zmluvy atď.).

Predaj majetku polikliník a nemocníc je, v podmienkach predaja majetku štátu a vzhľadom na veľkosť kúpnej ceny, časovo náročný aj v časti získania záujemcu o kúpu. Zabezpečenie všetkých úkonov však ešte negarantuje kupujúcich, resp. kupujúceho s ponukou v požadovanej hodnote predávaného majetku.

AKO SPRÁVA MAJETKU PREDÁVALA V PREDCHÁDZAJÚCICH ROKOCH?

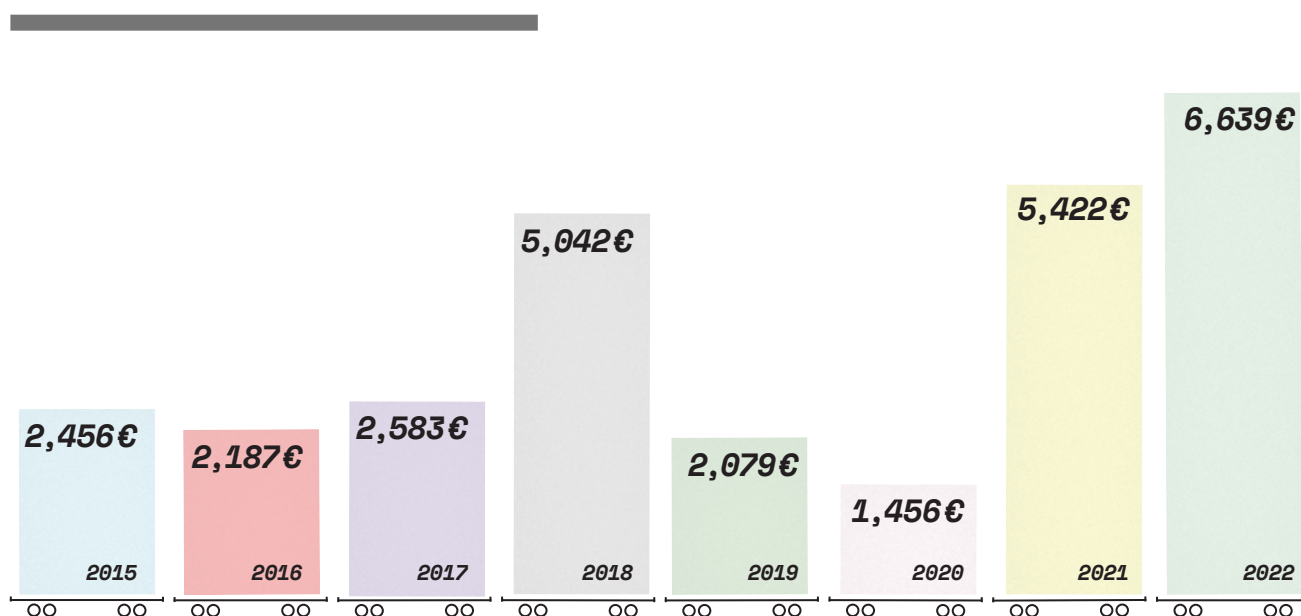
Našu prácu najlepšie vyjadruje nasledujúci graf. Na roky 2023 — 2026 plánujeme predaje v rozsahu min. 5 mil. eur. Celková hodnota schválených žiadostí na ministerstve v roku 2022 je 10,7 mil. eur. Povzbudzujúce. Všetky tieto čísla sú zásluhou zamestnancov Správy majetku, ale aj 3 — 4 kľúčových zamestnancov každého oblastného riaditeľstva, ktorí riadia proces klasifikácie.

Postupne meníme prístup k žiadostiam, a to viac predajom s vyššou pridanou hodnotou. Tým bude do budúcnosti negatívne ovplyvnená tá časť žiadateľov, ktorá sa viaže na menšie pozemky, stavby (napr. záhradky,

garáže, pozemky pred domami). Zároveň zabezpečíme klasifikácie celistvých území a nevyužívaných nehnuteľností, s cieľom pripraviť vlastnú ponuku nehnuteľností na predaj a túto prioritizovať pred predajom na základe žiadostí externých záujemcov. Táto filozofia však vytvára administratívny tlak na klasifikáciu „nepotrebnosti“, resp. obmedzení na majetku, zvýšený rozsah geodetických prác na odčleňovanie nepotrebných častí parciel od nevyhnutných na železničnú prevádzku, prácu s katastrom.

Negatívnou stránkou zvýšených tržieb z predajov je nemožnosť využitia týchto zdrojov vo zvýšenej miere na opravu a údržbu potrebných nehnuteľností a zariadení, možnú následnú redisolokáciu pracovísk do opravených priestorov a predaj uvoľnenej nehnuteľnosti. To je však dôsledok nedostatočného financovania zo strany štátu a stanovenie použitia výnosov na zabezpečenie samotej železničnej prevádzky. Verím však, že ministerstvo dodefinuje procesy na obnovu nehnuteľností a následne aj rozsah ich financovania. A azda budeme všetci využívať benefity z obnovených nehnuteľností.

	2022	2021	2020
Počet zaslaných spisov na MDV SR	144	140	126
Udelenie súhlasu MDV SR	141	184	132

Rekondičné pobyty v staronovom šate

Odbor riadenia ľudských zdrojov každý mesiac informuje o dôležitých informáciách, ktoré sa týkajú zamestnancov. Tento mesiac sú hlavnou témou rekondičné pobyty, ktoré sú v ŽSR zabezpečované v súlade s predpisom Ok 4 a podmienkami dohodnutými v Kolektívnej zmluve ŽSR. Sú primárne určené na regeneráciu vybraného okruhu zamestnancov a hlavným zámerom je predchádzať vzniku chorôb z povolania. V roku 2023 zamestnávateľ zabezpečil rekondičné pobyty v Kúpeľoch Piešťany, Číž a Vyšné Ružbachy.

AUTOR: O510, SNÍMKA: unsplash.com/@alexperri

BRATISLAVA — Na týchto ozdravných pobytoch majú povinnosť zúčastniť sa zamestnanci, ktorí vykonávajú rizikovú prácu s periodicitou troch rokov. Ďalšiu kategóriu tvoria zamestnanci vo vybraných typových pozíciách, ktorí spĺňajú kritériá náročnejších pracovných podmienok. V tejto kategórii je účasť na rekondičnom pobyte dobrovoľná. Vybrané profesie boli dohodnuté v kolektívnom vyjednávaní a sú uvedené v KZ ŽSR bod 67. Patria sem zamestnanci zaradení v profesiách: výpravca, signalista, výhybkár, dozorca výhybiek, dozorca dopravy na DOT, posunovač, vedúci posunu, rušňovodič-traťový strojník, traťový robotník, kontrolór pochôdzkar, zámočník koľajových konštrukcií, elektromechanik elektrických a elektronických zariadení, rušňovodič-elektromontér, montér oceľových konštrukcií, tunelár, nádražný, tranzitér a váhar. Zúčastňujú sa na rekondičných pobytoch v štvorročných intervaloch.

V rokoch 2020 a 2021 poznačila účasť na rekondičných pobytoch zložitá pandemická situácia. Zamestnanci mali možnosť rozhodnúť sa pre samotný rekondičný pobyt alebo pre poskytnutie finančného príspevku 350 eur a týždňa pracovného voľna s náhradou mzdy. Druhú možnosť využilo v roku 2021 celkovo 741 zamestnancov z celkového počtu 918 zamestnancov.

Rok 2022 poskytol štandardné možnosti zabezpečenia rekondičných pobytov v Kúpeľoch Piešťany (318 zamestnancov), Vyšné Ružbachy (309 zamestnancov) a v Prírodných jódových kúpeľoch Číž (716 zamestnancov). Nebolo využitých celkovo

105 poukazov z dôvodu pracovnej neschopnosti alebo pozitívneho testu na koronavírus.

Z dôvodu termínov na rekondičné pobyty najmä počas prvého a posledného štvrtroka 2023 bolo obsadzovanie poukazov dosť problematické. Záujem o ich pridelovanie ovplyvnilo aj zabezpečenie obsadenosti pracovísk. Z uvedených dôvodov bola dohodnutá možnosť výberu účasti na dvojtýždňovom rekondičnom pobyte v kúpeľoch alebo poskytnutie príspevku na rehabilitáciu v sume 350 eur a týždňa pracovného voľna s náhradou mzdy tak, ako to bolo uplatnené v roku 2021.

Je na zvážení zamestnancov, či uprednostnia možnosť dvojtýždňovej relaxácie v kúpeľoch s využitím zabezpečených zdravotných, telovýchovných a sociálnych aktivít, alebo si rehabilitáciu zabezpečia s využitím finančného príspevku v poskytnutom pracovnom voľne podľa vlastných požiadaviek.

V súvislosti so zmenou rekondičných pobytov podľa dodatku je zároveň potrebné upozorniť, že zamestnanci, ktorí vykonávajú rizikovú prácu zaradenú do 3. kategórie a zároveň patria medzi vybrané povolania podľa kolektívnej zmluvy a predpisu Ok 4, sa na uplatnenie nároku na príspevok na rekondičný pobyt považujú za rizikových a nárok na finančný príspevok nemajú.

Z dôvodu predchádzania vzniku chorôb z povolania je pre týchto zamestnancov účasť na rekondičnom pobyte povinná.

Nový dodatok rieši zabezpečenie rekondičných pobytov

Hlavnou témou sociálneho dialógu je najmä riešenie mzdového nárastu na rok 2023. Na kolektívnom vyjednávaní, ktoré sa uskutočnilo 16. februára 2023, sa zmluvné strany dohodli na znení ďalšieho dodatku kolektívnej zmluvy.

AUTOR: Dušan Ševčík

BRATISLAVA — Dodatok č. 7 KZ ŽSR rieši zabezpečenie rekondičných pobytov pre zamestnancov vo vybraných typových pozíciách, ktorým nárok na tento pobyt vyplýva z kolektívnej zmluvy podľa bodu 67.

Zmluvné strany sa dohodli, že uvedení zamestnanci sa môžu na účely prevencie poškodenia zdravia rozhodnúť buď pre účasť na rekondičnom pobyte, alebo pre týždeň pracovného voľna s náhradou mzdy s termínom čerpania do 31. decembra 2023 spolu s finančným príspevkom v sume 350 eur, ktorý bude využitý na zdravotnú rehabilitáciu.

Ustanovenia tohto bodu sa však nevzťahujú na zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce a pre ktorých je účasť na rekondičnom pobyte, v súlade so zákonom o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, povinná.

Dodatok obsahuje aj informáciu o úprave mzdy za hodinu neaktívnej pracovnej pohotovosti na pracovisku a pohotovosti v rámci pracovnej zmeny, ktorá bola zvýšená zo sumy 3,72 eura na 4,03 eura v súvislosti so zmenou výšky minimálnej mzdy, a ktorú zamestnanci mali už vyplácanú s účinnosťou od 1. januára 2023.

Zároveň bol schválený aj rozpočet sociálneho fondu na rok 2023, kde bol dohodnutý príspevok na regeneráciu pracovnej sily v sume 40 eur na zamestnanca a na základe požiadavky OZŽ aj zapracovanie možnosti čerpania tohto príspevku formou organizovanej akcie.

Dodatok č. 7 bol podpísaný zmluvnými stranami 23. februára 2023 a nadobudol účinnosť po zverejnení v Centrálnom registri zmlúv, a to 25. februára 2023.

Pozvánka na Veľkonočný trh

Po úspechu decembrového Vianočného trhu organizuje O510 Veľkonočný trh. Akcia sa uskutoční 30. marca 2023 (vo štvrtok) v budove generálneho riaditeľstva od 8.00 hod. do 10.00 hod. Zamestnanci tak majú opäť možnosť ponúknuť svoje výrobky kolegom.

AUTOR: (red)

BRATISLAVA — Ak máte zaujímavý koníček, tvoríte krásne výrobky a chcete sa s nimi podeliť, neváhajte a kontaktujte Odbor riadenia ľudských zdrojov. Prihlásiť sa môžete do 20. marca 2023 a kontaktovať

odbor 510 na emailovej adrese GRO510@zsr.sk. Pri prihlásení je potrebné uviesť meno a priezvisko zamestnanca, pracovisko, telefónne číslo a druh ponúkaných výrobkov.

Žilinská modernizácia nabrala svoje obrysy

Historicky najväčšia železničná modernizácia na Slovensku, ktorá sa začala odovzdaním staveniska v decembri 2020, je za svoju polovicou. Spoločne sa v nasledujúcej fotoreportáži pozrieme, ako to na stavenisku v Žiline aktuálne vyzerať.

AUTOR: O220, (red),

SNÍMKY: STRABAG, O220

1. Žilina os. stanica, železničný zvršok
2. Žilina Strážov – Váh, výstavba optorúr
- 3., 4., 5., 6. Rekonštrukcia a predĺženie podchodu pre chodcov z ulice Národná
  - Reprofilizácia stien starej časti podchodu
  - Armovanie atiky schodiska na 3. nástupišti
  - Búranie obkladov
  - Údržba schodiska na Uhoľnej
7. – 8. Traťový úsek Váh – odb. a zastávka Varín, most pre chodcov a cyklistov ponad riečny biokoridor
9. – 10. Podchod pre chodcov a cyklistov v Budatíne
11. Rekonštrukcia železničného mosta ponad ulicu Kysucká
12. Most cestného nadjazdu na Ulici 1. mája
13. Žilina Strážov – Váh, budova riadenia dopravy
14. Traťový úsek odb. a zast. Varín (vrátane) – Strečno, protihlukové steny a konštrukcie

DEJINY KOŠICKO- BOHUMÍNSKEJ ŽELEZNICE

V ROKOCH 1918 AŽ 1945

Spoločenské zmeny sa dotýkali všetkých aspektov ľudskej činnosti a železničná doprava nebola výnimkou. Vyhlásenie Československej republiky (ČSR) 28. októbra 1918 ako jedného z nástupníckych štátov rozpadnutej Rakúsko-uhorskej monarchie neznamenal pre Slovensko okamžité naplnenie dlhoročných snáh o sebaurčenie.

Na stránkach nášho časopisu budeme prinášať články o dejinách KBŽ, v ktorých sa zameriame na obdobie od roku 1918 do skončenia 2. svetovej vojny.

AUTOR: JĎ, SNÍMKA: Železničné múzeum SR

BRATISLAVA — Nový štát si musel vojenskou silou vynútiť prevzatie moci nad územím, ktoré viac ako 900 rokov bolo súčasťou Uhorska, a ktorého hranice definitívne určila až Trianonská mierová zmluva podpísaná v júni 1920. Neisté politické pomery, odpor maďarského obyvateľstva proti ČSR, napadnutie Slovenska boľševickou maďarskou armádou v r. 1919 komplikovali povojnovú konsolidáciu slovenských železníc. Keďže v týchto časoch vlaky predstavovali jediný rýchly a hromadný dopravný prostriedok na prepravu osôb i nákladov, všetky obmedzenia na železnici negatívne vplývali na fungovanie štátu, zásobovanie a život obyvateľov. Zo všetkých slovenských tratí Košicko-bohumínska železnica (KBŽ) získala v dopravnej obslužnosti najväčšiu dôležitosť, pretože bola jediná, ktorá v novej republike prepájala západné oblasti s východom a Podkarpatskou Rusou.

V rokoch 1870 až 1874 sa na území Slovenska postavilo 1 060 km železničných tratí, z ktorých slovenský úsek KBŽ bol najdlhší zo všetkých nových železníc prechádzajúcich cez Slovensko. Čo sa týka jej významu, tak bol z nových železníc najmenší, pretože jej smer nevedel z juhu na sever, čo bol základný znak hlavných uhorských tratí. Aj preto nebola za Rakúsko-uhorskej monarchie zdvojnásobená na rozdiel napr. od strategicky dôležitej Prvej uhorsko-haličskej železnice spájajúcej Budapešť s veľkým pevnostným komplexom v Przemysli, ktorá prechádzala cez Humenné a Medzilaborce. Na KBŽ na druhej traťovej koľaji začali premávať vlaky v októbri 1913 a to len v úseku Žilina — Čadca — Jablunkovský tunel.

Postupne, ako sa postavili, sa od roku 1869 otvárali jednotlivé časti KBŽ a v celej dĺžke 18. marca 1872 po dokončení stavebne najnáročnejšieho úseku medzi Spišskou Novou Vsou a Kysakom. KBŽ sa v Košiciach napájala na dve železnice — Tiskú a Uhorskú severovýchodnú — vo Vrútkach na trať Uhorských štátnych železníc (MÁV) z Budapešti cez Zvolen, a v Bohumíne na Severnú železnicu cisára Ferdinanda. Kysak ležal na trati spájajúcej Košice s Prešovom, ktorá pokračovala cez Orlov do rakúskej Haliče. V roku 1883 sa v Žiline Považská železnica napojila na KBŽ. Hlavná trasa, ktorej nultý kilometer bol v Košiciach, merala po rakúsko-uhorskú hranicu pri Čadci približne 287 km. Železnica je situovaná v horskom prostredí, prevažne v údolí riek, ktoré sa často zužujú a kľukatá, a preto si vyžiadali zemné práce veľkého rozsahu

i vybudovanie početných inžinierskych stavieb. Na KBŽ sa celkovo postavilo 5 tunelov, z toho 4 na uhorskom území, najdlhší bol Justhov tunel pri Strečne (524 m). Množstvo vodných tokov sa muselo preklenúť mostami väčšinou železnými, ale niektoré boli skonštruované z dreva a až neskôr nahradené železnými. Mosty s najväčším rozpätím preklenovali rieky Hornád, Váh, Poprad, Orava a Kysuca.

Na uhorskej časti KBŽ k nej patrilo 12 vedľajších tratí, ktoré sa označovali ako železnice s miestnym významom, a krátka ozubnicová železnica zo Štrby na Štrbské Pleso. Postupne sa stavali v rokoch 1884 až 1914 a tri z nich boli úzkorozchodné. Na hlavnej trati KBŽ sa postavilo 33 staníc, 2 zastávky a 192 strážnych domov, na uhorskom úseku 37 staničných budov, 7 krytých nástupísk, 21 nákladísk, 28 skladov na prepravovaný tovar. Pre rušňovú a vozňovú prevádzku slúžilo 9 výhrevní na odstavenie 41 rušňov, jedna hlavná a jedna pobočná dielňa na opravu vozidiel a 37 točníc na otáčanie rušňov. V začiatkoch mala KBŽ k dispozícii 32 parných rušňov, ktorých počet do r. 1918 narástol na viac ako 200.

V roku 1873 sa v 1 474 osobných vlakoch prepravilo 702 559 osôb a v 5 232 nákladných vlakoch 120 000 ton nákladu, v poslednom roku pred prevzatím Československom v 17 428 vlakoch osobnej dopravy 7 miliónov cestujúcich a v 61 895 nákladných vlakoch 8,75 mil. ton nákladu. Postupne, ako narastali výkony na KBŽ, sa budovali ďalšie koľaje v staniciach, nové dopravné (stanice, hlásnice), zastávky, nákladiská, podnikové koľaje (vlečky), výhrevne, nakupovali sa nové vozidlá a rozširovalo technické vybavenie. V horských oblastiach s lesnými porastami a baňami sa postavili viaceré úzkokoľajné železnice na dopravu vyťaženého dreva a hornín do staníc KBŽ, v ktorých sa prekladali z malých vozíkov do normálnych vozňov. Postavilo sa aj niekoľko nákladných lanoviek na prepravu rudy, ktorých dráhy sa končili v staniciach.

V roku 1918 sa na hlavnej trati KBŽ nachádzalo 62 staníc, resp. zastávok, nie všetky však mali dostatočné technické vybavenie na prepravu osôb a nákladov. Rovnako aj technický stav koľají, výhybiek, mostov a priepustov nebol často vyhovujúci a ešte sa zhoršil zanedbanou údržbou počas 1. svetovej vojny a odloženými investíciami.

ÚIVP vydáva certifikáty podľa európskej normy

Ústredný inštitút vzdelávania a psychológie (ÚIVP) je od 18. novembra 2022 akreditovaným vzdelávacím zariadením pre UTZ elektrické s kompetenciou certifikovať osoby v zmysle normy STN EN ISO/IEC 17024:2012.

AUTOR: ÚIVP, (red)

BRATISLAVA — So slovom akreditácia sa bežne stretávame, keď hovoríme o akreditovaných vysokých školách, resp. študijných programoch. Školy či programy majú svoj „kredit“, ktorého udelenie je v kompetencii vyššie postavenej inštitúcie. Tá spravidla posudzuje kompetentnosť a pripravenosť školy či programu poskytovať služby podľa vopred stanovených pravidiel a v zodpovedajúcej kvalite. ÚIVP sa v rámci svojej praxe s týmto pojmom stretol začiatkom roka 2022, keď sa mu končil termín platnosti poverenia na výkon vzdelávania v oblasti určených technických zariadení (UTZ) elektrických.

V zmysle Vyhlášky 205/2010 Z. z. o určených technických zariadeniach musí byť súčasťou žiadosti o vydanie či predĺženie platnosti poverenia aj osvedčenie o akreditácii, ktoré vydáva Slovenská národná akreditačná služba (SNAS). SNAS posudzuje kandidáta na akreditáciu podľa niektorej z európskych noriem. ÚIVP bol posudzovaný podľa normy STN EN ISO/IEC 17024:2012: Všeobecné požiadavky na orgány vykonávajúce certifikáciu osôb.

Filozofiou tejto normy je štandardizácia, nastavenie rovnakých noriem, pravidiel a podmienok pre proces

vykonávania skúšok a udeľovania certifikátov, pričom najviac zdôrazňovaným pojmom je neustrannosť, vyžadovaná vo všetkých fázach procesu. Na plnenie kritérií normy 17024:2012 bolo potrebné v rámci štruktúry ÚIVP vybudovať nový útvar, tzv. certifikačný orgán osôb (COO) s vypracovaným systémom na skúšky uchádzačov a vydávanie medzinárodne uznávaných certifikátov v oblasti UTZ elektrických.

Na túto zložitú úlohu bola riaditeľom ÚIVP vymenovaná pracovná skupina,

ktorá musela v prvom rade spoznať samotnú normu 17024:2012, jej filozofiu, obsah, komponenty a vzťahy medzi nimi, a následne využiť zdroje ÚIVP (ľudské i materiálne) na vytvorenie fungujúceho a pre akreditáciu pripraveného certifikačného orgánu. Tím ÚIVP po prerozdelení práce a zadaní úloh približne dva mesiace spracovával potrebnú dokumentáciu. Do elektronického systému SNAS bola následne vložená žiadosť o akreditáciu, novo vytvorená Smernica certifikačného orgánu, Príručka kvality (v zmysle normy ISO 9001), zoznam pracovníkov COO a organizačná štruktúra COO.

Po auditovaní týchto dokumentov SNAS uskutočnila „posúdenie na mieste“, kde sa preverovali spisy zamestnancov COO (napr. pracovná náplň, osvedčenia na výkon skúšok), podporná dokumentácia (vyhlásenia o nestrannosti, štatút a zápisnica zo zasadnutia Výboru pre dohľad nad COO, databáza testových otázok) a kde bol vykonaný pohovor s členmi COO (vedúci COO, jeho zástupca, manažér kvality, garant pre oblasť UTZ elektrických).

Poslednou časťou preverovania systému zo strany SNAS bolo tzv. svedecké posúdenie, účasť jej zástupcov na skúškach UTZ elektrických. Tu sa pozornosť zameriavala na priebeh skúšok, dodržiavanie nastavených procesov, vystupovanie členov skúšobnej komisie, ich kompetentnosť a objektívnosť.

Výsledkom polročného úsilia nielen menovanej pracovnej skupiny, ale aj ďalších zamestnancov ÚIVP či GR ŽSR, bolo SNAS-om vydané osvedčenie o akreditácii, čo umožňuje ÚIVP vydávať medzinárodne uznávané certifikáty v oblasti UTZ elektrických. Rovnako dôležité je aj to, že ÚIVP na základe osvedčenia o akreditácii opätovne získal poverenie Dopravného úradu SR na vykonávanie vzdelávania a overovania odbornej spôsobilosti na UTZ elektrických, čo znamená, že ŽSR nemusí túto službu „nakupovať“ v externom prostredí.

Je potrebné spomenúť, že príprava materiálov a procesov pre akreditáciu býva štandardne realizovaná poradenskými organizáciami, pracovný tím ÚIVP to zvládol vlastnými zamestnancami. Novou výzvou pre pracovnú skupinu na ÚIVP je rozšírenie akreditácie na UTZ zdvíhacie. Audity realizované zamestnancami Slovenskej národnej akreditačnej služby sú naplánované na mesiac marec.

Milé železničiarke, milí železničiar,!

cesty, tie z betónu, ale aj tie koľajové, sú pre každý región bohatstvom. Dobrá infraštruktúra je často pre investorov kľúčovým faktorom. Niekedy však veľká investícia znamená aj ďalší rozvoj dopravy. Tak, ako je to v prípade automobilky Volvo, ktorá vyrastá v blízkosti Košíc. Keďže som východniar, teší ma každá ekonomická vzpruha pre východné Slovensko. Pretože tam, kde sú pracovné príležitosti, je aj dôvod, najmä pre mladé rodiny, ostať žiť. Je veľmi pravdepodobné, že automobilka Volvo prinesie aj mnoho ďalších príležitostí pre Košický a Prešovský kraj. Príchod Volva je výzvou na rýchlejšie vybudovanie cestnej a železničnej siete na východnom Slovensku. V rámci osobnej železničnej dopravy rátame s vybudovaním terminálu integrovanej osobnej dopravy (TIOP) vo Valalikoch. Umiestnenie TIOP-u by bolo medzi dnešnými železničnými zastávkami Valaliky a Geča. Súčasťou tejto stavby bude aj parkovisko pre automobily, podchod pre cestujúcich. Do budúcnosti sa ráta aj so zdvojkolajnením železničnej trate. Samozrejme, počíta sa aj s vybudovaním železničnej infraštruktúry a prekladiska v rámci výrobného závodu pre transport automobilov. Príchod automobilky je príležitosťou, je však potrebné vybudovať kvalitné zázemie a dobrú infraštruktúru.

Jaroslav Kmeť
Štátny tajomník MDV SR

Ďalšia spolupráca zahraničných železničných múzeí

Vo štvrtok 2. marca sa v Železničnom múzeu Bratislava uskutočnilo stretnutie riaditeľov železničných múzeí zo Slovenska, z Česka a Maďarska. Na stretnutí sa zúčastnili riaditeľ Železničného múzea SR Michal Tunega, riaditeľ Centra historických vozidiel Lužná u Rakovníka Marek Plochý a výkonný riaditeľ MÁV Rail Tours Kft Norbert Schvéd. Cieľom stretnutia bola najmä spolupráca zúčastnených subjektov na pripravovaných podujatiach múzeí v roku 2023 a v nasledujúcom období.

AUTOR: (red), SNÍMKA: Železničné múzeum SR

BRATISLAVA — Veľkou témou bolo aj porovnanie múzejníctva v jednotlivých krajinách, pretože každé z múzeí má iné princípy fungovania a napríklad aj vzťah a spolupráca s dobrovoľníkmi z občianskych združení sú rozdielne. „Zaujímavé bolo aj porovnanie spôsobu financovania jednotlivých múzeí, porovnanie objemu každoročných disponibilných prostriedkov na fungovanie vo všetkých smeroch personálneho obsadenia, ale aj porovnanie priestorových možností. „Žiaľ, vo viacerých otázkach takéhoto porovnania sa nemalo ŽM SR čím pochváliť,“ smutne konštatoval riaditeľ ŽM SR Michal Tunega. Jednou veľkou aktuálnou témou boli aj prevádzkové a legislatívne problémy, s ktorými sa všetky tri zúčastnené organizácie stretávajú. Ide napríklad o masívne zavádzanie ETCS v ČR, vo všeobecnosti ECM, povoľovanie prevádzky zahraničných historických vozidiel na území jednotlivých štátov, ale aj odborné činnosti vykonávané na historických železničných vozidlách a s tým súvisiaci nedostatok opravárenských kapacít v niektorých špecifických odvetviach. „Na stretnutí sa prerokovali aj možnosti

kompensácie vzniknutých nákladov pri vzájomnej medzinárodnej účasti na podujatiach a prípadná reciprocita, čiže výmena výkonov,“ povedal riaditeľ ŽM SR Michal Tunega. Na záver stretnutia si zahraniční účastníci prezreli areál Železničného múzea SR v starom rušňovom depe Bratislava východ, a to nielen expozície, ale aj opravárenské zázemie. „Napriek tomu, že ŽM SR má s múzeom MÁV dlhoročne dobré vzťahy, stretnutie naznačilo, že trojstranná spolupráca s českým Centrom historických vozidiel by mohla priniesť ešte viac pozitívnych výsledkov,“ pozitívne zakončil Tunega.

Zľava:
Marek Plochý,
Norbert Schvéd
a Michal Tunega.

V súťaži Fénix zabojujú aj naše stavby

Prestížna súťaž Fénix kultúrna pamiatka roka odštartovala 2. novembra 2022 už 16. ročník. Hlavným posolstvom súťaže je motivovať a inšpirovať vlastníkov cenných kultúrnych pamiatok v neľahkom úsilí o ich záchranu a obnovu. Tento rok zabojujú o najkrajšiu obnovenú a zreštaurovanú pamiatku aj dve stavby Železníc Slovenskej republiky.

AUTOR: Lucia Lizáková, SNÍMKA: Ondrej Mlynka

BRATISLAVA — O prestížnu cenu sa tento rok mohli uchádzať pamiatky, ktoré boli obnovené či zreštaurované v roku 2021 a 2022. Keďže väčšina objektov v správe ŽSR, ktoré sú pamiatkovo chránené, zatiaľ neprešli celistvejšou obnovou, prihlásili sa dve dokončené stavby v roku 2022. O priazeň divákov, ale aj poroty, zabojujú stavby čiastočná rekonštrukcia budovy v Tatranskej Lomnici a budova trakčnej meniarne v Starom Smokovci (zastávka Pekná vyhládka). „Tieto stavby dokumentujú veľkosť železnice v jej počiatkoch v tatranskej oblasti. Stavba v Hornom Smokovci slúži od svojho počiatku až dodnes svojmu účelu ako trakčná meniareň. Jej architektonické hodnoty dokumentujú obdobie secesie, v ktorom vznikla, a jej podoba sa, našťastie, vyhla väčším zásahom. Je pečaťou svojej doby a reprezentuje vážnosť a um, s akými sa k budovaniu železničnej infraštruktúry pristupovalo. Stavba v Tatranskej Lomnici je pôvodná zastávka Tatranskej elektrickej železnice, ktorej koľaj sa končí práve pred jej fasádou. Jej zovňajšok spolupôsobí na vytváraní neopakovateľnej atmosféry miesta stanice. Preto exteriér prešiel obnovou a naďalej obohacuje priestor, v ktorom sa nachádza,“ opísal prihlásené stavby Martin Pindroch zo Správy majetku.

Hlasovanie verejnosti sa spustí 15. marca a vyhlásenie výsledkov bude 8. mája 2023. Udeľovať sa bude hneď niekoľko cien. Na návrh odbornej poroty udelí ministerka kultúry SR tri ceny „Fénix — Kultúrna pamiatka roka“ za komplexnú obnovu objektu národnej

kultúrnej pamiatky alebo jeho ucelenej časti, resp. za výnimočný počin záchranu národnej kultúrnej pamiatky. Odborná porota má zároveň právo udeliť titul „Čestné uznanie“. Získa ho právnická alebo fyzická osoba, ktorá zásadným spôsobom vstúpila do procesu obnovy/reštaurovania pamiatky za mimoriadny prínos k ochrane a obnove pamiatky.

Špeciálnu cenu udeľuje aj generálny partner súťaže „Fénix — Cena Nadácie SPP“. Toto ocenenie bude udelené na základe výsledkov hlasovania verejnosti za najkrajšiu obnovenú pamiatku. Ministerstvo kultúry, odborná porota a partneri súťaže môžu navyše na základe spoločného rozhodnutia vybrať pamiatku, ktorej obnova ešte nebola ukončená a udeliť jej vlastníkovi titul s názvom „Adept na cenu Fénix — Kultúrna pamiatka roka“. Cieľom udelenia tejto ceny je podporiť vlastníkov národných kultúrnych pamiatok, nachádzajúcich sa v procese obnovy, upozorniť verejnosť na túto národnú kultúrnu pamiatku a proces jej obnovy a vytvoriť priestor na sledovanie tohto procesu až po úspešne ukončenú obnovu. „Pre ŽSR už len samotné prihlásenie objektov do súťaže bude veľa znamenať a pozdvihne to povedomie o kvalitách a kráse, ktorú naše predchádzajúce generácie vytvorili. Zároveň poukazujeme na starostlivosť o majetok SR, ktorý bol zverený do správy ŽSR. Samotná výhra by už len potvrdila správnosť rozhodnutia investovať prostriedky do našich budov a našej histórie, a tak budovy zachovať i pre ďalšie generácie,“ zakončil Pindroch.

Blahoželáme

Podakovanie

Spomíname

Vaše príspevky môžete posilať na adresu zsmafor@zsr.sk do 11. apríla.

ÚIVP daroval matrace

Ústredný inštitút vzdelávania a psychológie (ÚIVP) disponoval nepotrebným hnuiteľným majetkom, konkrétne posteľnými matracmi v počte 95 ks. Preto sa v inštitúte rozhodli nájsť im ďalšie využitie.

AUTOR: Denis Dymo

BRATISLAVA — „Na začiatku sme informáciu o poskytnutí matracov poslali do charitatívnych združení a spoločností, ktoré však nemali záujem. Zväčša preto, že pracovali s ľuďmi bez domova a využitie tohto druhu matracov nebolo možné a vhodné. Potom Migračný úrad oslovil priamo vedúceho SIP Strečno a ten následne informáciu posunul na mňa, a tak sa spustil celý darovací proces,“ uviedol riaditeľ Ústredného inštitútu vzdelávania a psychológie Peter Blaho.

Predmetom darovacej zmluvy je bezplatné prenechanie 95 kusov matracov Migračnému úradu. Ten matrace využije na potreby žiadateľov o udelenie azylu na území Slovenskej republiky v Záchytnom tábore Humenné a Pobytovom tábore v Opatovskej Novej Vsi. Podpis darovacej zmluvy sa uskutočnil v Bratislave 14. februára 2023. Za stranu ŽSR sa na ňom zúčastnil generálny riaditeľ ŽSR Miloslav Havrila a za stranu obdarovaného riaditeľ Migračného úradu MV SR Ján Orlovský.

- Viete si predstaviť, čo všetko ten Jano zje? ... tajnička.				Pomôcky: Akra, alap. Atid	druh Fatimy	Slovenská informačná služba (skr.)	rímskych 1005	biblická hora	5	Pomôcky: Alekan, arban, Arun	sedacia poloha	tálium (zn.)	prebrala sa k životu	konzumo- val jedlo
				Turek (zastar.)						výzva k zastaveniu modifikácia				
				2					A					
				starorím. minca vnútri (lek.)			sídlo v Rumunsku zápisník					idant, gén riedke tkanivo		
Jozef Vysočani	dobal	1	erbium (zn.) okrem iného			plytčina v rieke chorobná zúrivosť					zvyšok po ohni plochá mors. ryba			
súčasť zvonice					ázijský sokolík typ mont. domov					šport. klub v Madride stráž (hovor.)				
orgány zraku				motaním dookola obaľoval biceps									ukrajinsko- slovenská rieka	mužské meno (5.12.)
berýlium (zn.)			výkon skokana severoam. Indián					naverbo- valo oddiel mong. jazdcov						
juhoamer. Indián							mesto v Iraku činila					astát (zn.) odborník v statike		
chytal					úkryt písal ako zlomok						10 x 10 dóvtip			
Pomôcky: Aravak, konak, tela	plemeno	arabský člen vládca emirátu			tenisový úder udiera nohou				automobil (hovor.) ruský poloostrov					rieka v Nepále
jazyk				balkánsky palác rúbaj						Mária (dom.) zavýjal				
amerícium (zn.)			patriaci Romanovi EČV okr. Krupina								označenie kamiónov podrad, spojka			
3								4						
rozpráv- ková princezná								francúz. kamera- man (Henri)						

Pošlite nám (sutaz@zsr.sk) **adresu a správnú odpoveď** krížovky a trom vyžrebovaným pošleme darček.
Krížovka z minulého čísla: „... a čo sme mali robiť keď narkóza nezaberala.“ Výhercovia: Viliam M., Silvia V., Helena F.

Šéfredaktorka

Lucia Lizáková

T: 920/7801

E: lizakova.lucia@zsr.sk

Redakcia

Denis Dymo - dymo.denis@zsr.sk

Ria Feik Achbergerová -

feikachbergerova.ria@zsr.sk

Grafická úprava

Dávid Bozsaky - bozsaky.david@zsr.sk

Ondrej Mlynka - mlynka.ondrej@zsr.sk

Interný časopis Železničný Semafor

Vydáva GR ŽSR, Odbor komunikácie a marketingu, riaditeľ: Ria Feik Achbergerová

Adresa redakcie: Bratislava, 813 61, Klemensova 8, e-mail: zsemafor@zsr.sk, www.zsr.sk

Tlač a distribúcia: 2imPress, spol. s r. o., Vajnorská 135, 831 04 Bratislava

Dopyt po bezplatných železničných preukazoch v Španielsku sa nespomaľuje

Španielsko zaviedlo koncom augusta 2022 bezplatné lístky, ktorých cieľom bolo obnoviť záujem cestujúcich o verejnú dopravu. Po rozšírení programu vydávania bezplatných preukazov na vlaky Cercanías, Rodalies a vlaky Media Distancia spoločnosť Renfe od 1. januára vydala už viac ako 1 milión bezplatných preukazov.

ZDROJ: railtech.com, SNÍMKA: unsplash.com/@alevisionco

ŠPANIELSKO — Španielska vláda schválila predĺženie bezplatných lístkov pre vlaky Cercanías, Rodalies a vlaky Media Distancia, ako aj štátne autobusové linky. Do roku 2023 predĺžili aj 50-percentné zľavy na vysokorýchlostné služby Avant pre pravidelných cestujúcich. Ministerstvo dalo tomuto opatreniu zelenú 27. decembra a predĺženie oznámilo v októbri.

Dopyt po prostriedkoch sa v porovnaní s prechádzajúcim programom, ktorý sa začal v auguste minulého roka, zvýšil. V tomto roku sú tri štvrtiny vydaných bezplatných vlakových preukazov pre spoje Cercanías a Rodalies, zvyšok tvoria vlaky na stredné vzdialenosti. Bezplatné lístky na viacero ciest sú aktuálne platné do 30. apríla.

Okrem toho spoločnosť Renfe za prvých 12 dní roka vydala 11 864 lístkov na vlaky Avant a vysokorýchlostné vlaky AVE. Tieto služby nie sú súčasťou programu, ale pri kratšom čase cesty napríklad do 100 minút majú cestujúci k dispozícii 50-percentnú zľavu z ceny lístka. Lístky sú v súčasnosti k dispozícii pre linky ako Ourense-A Coruña, Madrid-Salamanca a Murcia-Alicante. K Avant Passom pribudne 23. januára ďalších 13 vysokorýchlostných jázd na stredné vzdialenosti.

Koncom roka spoločnosť Renfe oznámila, že v posledných štyroch mesiacoch roku 2022 vydala takmer 2,5 milióna bezplatných lístkov. Lístky na služby na stredné vzdialenosti mali v tom čase podiel 28,4 percenta v porovnaní s 25,2 percenta v súčasnosti.

Preprava železničnou poštou končí

Vzhľadom na meniace sa podmienky v preprave poštových zásielok zo strany ZSSK, akými sú rozširovanie samoobslužného výpravného systému a nasadzovanie moderných vlakových jednotiek bez úložného priestoru na poštové zásielky, nebude možné od 1. júna 2023 prepravovať poštové zásielky služobnou — železničnou poštou.

AUTOR: O160

BRATISLAVA — Počas januára 2023 sa uskutočnili rokovania s prepravnými a kuriérskymi spoločnosťami na zabezpečenie alternatívnej prepravy poštových zásielok z tých pracovísk ŽSR, ktoré nemôžu plnohodnotne využívať podaj zásielok prostredníctvom podateľní. Jednou z možností zberu a prepravy zásielok je služba „Zberné jazdy“, ktorú nám ponúkla Slovenská pošta.

Ide o vnútroštátnu službu, ktorou Slovenská pošta pre objednávateľa zabezpečuje:

- odvoz zásielok zo zberných miest a ich podaj na pošte;
- dovoz zásielok z pošty adresátovi.

Zásielky prepravované Slovenskou poštou musia byť riadne zabalené v obálke a označené potrebnými údajmi. V spolupráci s OR ŽSR bol vyhotovený zoznam zberných miest ŽSR, ktorý bude zaslaný na doplnenie na tie pracoviská ŽSR, ktoré sídlia v obvodoch železničných staníc. V súčasnosti zaužívaný spôsob práce podateľní ŽSR zostáva nezmenený. Zásielky sa budú naďalej a rovnakým spôsobom nosiť do pobočiek Slovenskej pošty zamestnancami ŽSR. Rovnako aj úhrada poštovného a vypisovanie podacích hárkov zostávajú nezmenené a možné.

Usmernenia, podmienky a bližšie informácie k zberu a preprave poštových zásielok budú zasielané O160 GR ŽSR na príslušné útvary a pracoviská ŽSR priebežne počas prípravy verejného obstarávania.

USPORIADATELIA KONFERENCIE:

PSKD

ŽSR

ZSSK CARGO

ŽELEŽNICA SPOLEČNOSTI SLOVENSKA
HABOVÝ DOPRAVCA

S PODPOROU ZASTÚPENIA
EURÓPSKEJ KOMISIE
NA SLOVENSKU

EURÓPSKA
KOMISIA

ZLATÝ PARTNER:

CADECO

STRIEBORNÍ PARTNERI:

Dopravný
stav

REWAN.sk
bezpečný partner

premac
A CRH COMPANY

Valbek

British Embassy
Bratislava

SITEL

HBH
projekt

dti

BELO TRANSPORT SLOVENSKA

BRONZOVÍ PARTNERI:

HLAVNÝ MEDIÁLNY
PARTNER:

is
INŽENIERSKÉ STAVBY
POŽIARNÉ STAVBY

ASB

ORGANIZÁTOR
STAVOPRÁV
ŽSR

semafor

PRÁVNÍK ZAMERANÝ NA ŽELEŽNICE, ŽELEŽNICE A ŽELEŽNICE

MAGAZÍN

INOVATívny ústredný a technický časopis

SILNICE
ŽELEZNICE

MEDIÁLNI PARTNERI:

FKD

Grécka železničná tragédia otriasla svetom

Tragická železničná nehoda osobného vlaku s nákladným vlakom v Grécku šokovala krajinu a celý svet. Desiatky mŕtvych, nezvestných či zranených vyvolali sériu odstúpení vrátane odstúpenia gréckeho ministra dopravy. Podľa portálu railtech sa to pripisuje ľudskej chybe, ku ktorej došlo v dôsledku nesprávneho načasovania.

AUTOR: (red), ZDROJ: railtech.com

GRÉCKO — Nehoda sa stala krátko po polnoci 1. marca blízko mesta Larissa. Havária sa týkala osobného vlaku, ktorý smeroval z Atén do Solúna približne s 350 cestujúcimi. Tesne pred údolím Tempí došlo k čelnej zrážke s nákladným vlakom. Obidva vlaky údajne išli vysokou rýchlosťou. Celkový počet obetí je stále neznámy. Záchranári sa neúnavne snažili nájsť tých, ktorí prežili, a vytiahnuť telá zo zničených vozňov. Asi 200 zranených alebo ľahko zranených previezli do Solúna a niekoľko desiatok ľudí skončilo v nemocnici. Nehodu neprežilo ani osem zamestnancov železníc.

Krátko po nehode odstúpil z postu gréckeho ministra dopravy Konstantín Karamanlís, ktorý vysvetlil, že nemôže zostať v pozícii ministra dopravy po strate toľkých ľudí. Okrem toho spomenul, že to robí aj preto, aby prevzal zodpovednosť za chyby minulých a súčasných vlád, ktoré viedli k tejto tragédii.

Krátko po nehode grécka polícia zatkla a vypočula prednostu stanice Larissa, ktorý bol v čase tragédie v službe. Ten musel polícii vysvetliť, ako je možné, že osobný vlak približne s 350 cestujúcimi jazdil niekoľko kilometrov na tej istej koľaji ako nákladný vlak. Podľa prednostových slov bola nehoda spôsobená „nesprávnym načasovaním“, pretože omylom požiadal osobný vlak, aby zmenil trať bez toho, aby si uvedomil, že na tej istej trati prechádza aj nákladný vlak. V dôsledku toho, o pár minút neskôr, obidva vlaky havarovali. Proti prednostovi by malo byť vznesené obvinenie z niekoľkonásobného usmrtenia z nebanlivosti a v prípade usvedčenia mu hrozí doživotný trest, píše AFP. Ako povedal polícii, bol v tejto práci nový a ide o prácu, ktorá sa vykonáva ručne, bez informačných alebo iných systémov riadenia železničnej dopravy a signalizácie.

Minister dopravy rezignoval

Niekoľko hodín po návšteve miesta nehody odstúpil grécky minister dopravy Konstantín Karamanlís. Vo svojom vyhlásení povedal, že ľutuje stratu toľkých ľudí a že preberá zodpovednosť za pokračujúce chyby gréckych vlád, ktoré znížili hodnotenie železničnej siete krajiny. Zároveň odstúpili aj vedúci predstavitelia OSE, gréckeho manažéra infraštruktúry a spoločnosti ERGOSE, ktorá vykonáva infraštruktúrne práce, pretože sa podieľali na zodpovednosti za katastrofu.

Žiadny systém riadenia dopravy

Podľa stránky railtech.com bolo otázkou času, kedy k nejakej nehode dôjde. Železniční pracovníci začiatkom februára oznámili, že bezpečnostné opatrenia v Grécku nie sú dostatočné na zabezpečenie bezpečnej železničnej dopravy v celej krajine, čo viedlo k častým nehodám alebo incidentom. Ironicky upozornili aj na to, že grécke orgány by nemali čakať na závažnú nehodu, aby mohli konať a pokračovať v modernizácii.

Avšak je toho viac. Kostas Genidounias, grécky predseda združenia rušňovodičov, v médiách Geek vyhlásil, že nič nefunguje: „Ani svetlá, ani riadenie dopravy. Všetko sa odohráva ručne a informácie poskytuje vedúci stanice prostredníctvom rádia po celej osi Atény — Solún. Ak by systémy fungovali, vodiči by videli červené signály a zastavili by 500 metrov pred zrážkou.“ Na otázku, prečo neexistujú elektronické systémy na monitorovanie železničnej dopravy v Grécku, Genidounias povedal: „Máme elektronické systémy, ale tie nefungujú, spýtajte sa zodpovedných,“ narážajúc na ministerstvo dopravy a vlády, ktoré od roku 2000 vládnu Grécku.

VYUŽITE PRÍSPEVOK NA UBYTOVANIE ALEBO HYPOTÉKU

BENEFIT POSKYTUJEME:

› Zamestnancom vybraných pracovísk v profesiách:

výpravca, signalista, dozorca výhybiek, posunovač, vedúci posunu, dozorca spádoviska, elektromontér pevných trakčných a silnoprúdových zariadení, rušňovodič – elektromontér/traťový strojník, návestný majster

› Novoprijatým zamestnancom v uvedených profesiách na vybraných pracoviskách

› Zamestnancom, ktorí aktuálne pracujú v uvedených profesiách vybraných pracovísk

› Zamestnancom, ktorí zmenia profesiu na niektorú z uvedených na vybraných pracoviskách

Príspevok na ubytovanie v sume max. 250 EUR po dobu 36 mesiacov, trvalé bydlisko zamestnanca musí byť vzdialené 150 km a viac od miesta výkonu práce.

Hypotéka v sume max. 350 EUR po dobu 60 mesiacov, nehnuteľnosť, na ktorú je hypotéka viazaná musí byť vzdialená max. 100 km od miesta výkonu práce.